

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 724/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. Mária Kolíková, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi zaručeného v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co 41/2013-421 z 1. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2014 mailom doručená a 22. januára 2014 doplnená predložením originálu sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi zaručeného v čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 41/2013-421 z 1. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalovaný bol rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 23/2003-363 z 20. augusta 2012 zaviazaný zaplatiť žalobcovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), sumu 137,15 € so 17,6 % úrokom z omeškania od 12. augusta 2000 do zaplatenia a nahradiť trovy konania v sume 16,50 €. Zároveň okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy štátu v sume 16,50 €.

Proti rozsudku okresného súdu z 20. augusta 2012 podal sťažovateľ odvolanie, ktorým sa domáhal zamietnutia návrhu žalobcu. Krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 13 Co 41/2013-421 z 1. októbra 2013 rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť sumu 60,74 € so 17,6 % úrokom z omeškania od 12. augusta 2000 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Výrok o trovách konania zmenil tak, že ich nepriznal žiadnemu z účastníkov, takisto nikomu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách štátu.

Krajský súd mal podľa názoru sťažovateľa svojím rozhodnutím „*v spojení s rozhodnutím okresného súdu*“ zasiahnuť do jeho základného práva na súdnu ochranu,

základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie.

Porušenie základných práv zaručených v čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ vidí v tom, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vyhlásené „na pojednávaní“ konanom 1. októbra 2013, na ktoré síce bol riadne predvolaný, avšak zúčastniť sa ho nemohol, pre „akútne zhoršený zdravotný stav“. Sťažovateľ túto skutočnosť oznámil krajskému súdu podaním z 30. septembra 2013, ktorým zároveň žiadal „o odročenie tohto pojednávania“, avšak tejto požiadavke vyhovené nebolo. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd ho „mohol a mal... poučiť..., že žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu závažne zhoršeného zdravotného stavu sťažovateľa je potrebné doložiť príslušným vyjadrením ošetrojúceho lekára a to aj vtedy, ak k zhoršeniu zdravotného stavu dôjde bezprostredne v deň nahliadnutia do spisu, ktorý predchádza dňu pojednávania“.

Odvolací súd teda mal svojím postupom znemožniť sťažovateľovi vyjadriť sa priamo pred súdom k meritu veci, a to napriek tomu, že v odvolaní uvádzal závažné okolnosti, ktoré spochybňovali správnosť a zákonnosť rozhodnutia prvostupňového súdu.

K porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť tým, že krajský súd príslušné zákonné ustanovenia vyložil „v rozpore s ich znením“, a nielenže „neposkytol... presvedčivé, ale neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré sa rozhodol neaplikovať použiteľné ustanovenie § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka“. K tomu sťažovateľ dodal, že „Z hľadiska právnej metodológie je teleologická redukcia síce možným nástrojom výkladu, ale za predpokladu presvedčivej argumentácie, ktorá v prípade rozsudku krajského súdu úplne absentuje...“. Rovnako je sťažovateľ presvedčený, že krajský súd nedal presvedčivú odpoveď na viacero podstatných otázok týkajúcich sa merita veci a vôbec sa nevyjadril k dôležitej prejudiciálnej otázke. Taktiež odvolací súd nevenoval pozornosť znaleckému posudku, ktorý „si nechal vyhotoviť“ sťažovateľ a ktorého závery svedčili v jeho prospech. Napadnuté rozhodnutie podľa slov sťažovateľa „v tomto smere pôsobí nepresvedčivo, nejasne a záverom súdu chýba logická previazanosť s vykonaným dokazovaním v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo sťažovateľa na právnu pomoc v konaní pred súdmi vyplývajúce z čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci v jeho prítomnosti vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1, Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co/41/2013-421 zo dňa 1. októbra 2013 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co/41/2013-421 zo dňa 1. októbra 2013 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 2.000 EUR (slovom dvetisíc eur), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

Zároveň sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým by odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pretože je „presvedčený, že... *exekúcia predmetného vykonateľného rozhodnutia by zjavne znamenala väčšiu ujmu pre sťažovateľa ako pri porovnaní s ujmou, ktorú by znášal ubytovateľ, ak sa rozhodnutie zatiaľ nevykoná. Suma, ktorá by sa mala vykonať proti sťažovateľovi je pre niekoľkoročný súdny spor v dôsledku úrokov z omeškania niekoľkonásobne väčšia ako istina*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi zaručeného v čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 13 Co 41/2013-421 z 1. októbra 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal aj mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, v ktorom v podstate namieta tie isté okolnosti, ako v sťažnosti podanej ústavnému súdu. K tomu sťažovateľ uviedol, že tak urobil „*vzhľadom na obavu z márneho uplynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu..., pričom navrhuje ústavnému súdu, aby do rozhodnutia dovolacieho súdu o dovolaní vyčkal s rozhodnutím o prijateľnosti tejto ústavnej sťažnosti*“.

Podľa zistenia ústavného súdu dovolanie sťažovateľa je predmetom konania vedeného Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Cdo 111/2014 a do rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa o ňom nebolo rozhodnuté.

Vzhľadom na skutočnosť, že dovolacie konanie ešte nie je skončené, musela byť sťažnosť sťažovateľa odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu k rozsudku krajského súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53

a 54). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju vo vzťahu ku krajskému súdu odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2014